

SÄKERHETSMEDDELANDE

Utgivningskod: För kännedom: Personlig kvittens:

Upprättad av: Gun Eriksson 08-686 3866

Granskad av: Roger Olsson

Fastställd av: Lars H Ericsson

Gäller fr.o.m: 2012-07-01

Gäller t o m: T.v

Identitet: SLDok-2012-09782

Tillämpningsområde: AB Storstockholms Lokaltrafiks verksamhetsområde

Till: Berörda Avdelnings- och sektionschefer inom SL
samt berörda entreprenörer.

Personal med behörighet enligt kategori 10 12, 14,
15 Tri Tub.

Säkerhetsmeddelande angående användande av spårgående arbetsredskap

1 Bakgrund

Arbete har påbörjats med att förtydliga, omarbета och komplettera de SÄK- bestämmelser som reglerar spårgående arbetsredskaps användande inom SL:s spåranläggningar. I samband med omarbetningen kommer även viss hänsyn att tas till de nya regler Trafikverket inför för spårgående arbetsredskap.

Regler för spårgående arbetsredskap finns idag bl.a. i:

- SÄK-0002 "Godkännande av spårgående fordon och arbetsredskap",
- SÄK- 0409 "Förutsättningar för att utföra arbete på spår område och inom säkerhetszon på SL:s spåranläggningar"
- Säkerhetsmeddelande SM 27-9, SM 18-10 samt SM 21-10.

Innehållet i SM-27-09, SM 18-10 samt SM 21-10 är inarbetat i detta SM och SM 27-09, SM 18-10 och SM 21-10 upphör därmed att gälla i och med utgivande av detta säkerhetsmeddelande.

Under punkt 2 finns dels påminnelser om valda delar i nuvarande regler i SL Tri, SÄK-0002 och tidigare utgivna säkerhetsmeddelanden dels förtydligande och kompletteringar.

Under punkt 3 aviseras förändringsinriktning för det arbete med kommande regler som pågår och som beräknas träda ikraft vid årsskiftet 2012-2013.

SÄKERHETSMEDDELANDE

2 Påminnelser, förtydligande samt kompletteringar av regler för arbete i spår och för spårgående arbetsredskap

2.1 A- och B-skydd

Hela arbetsplatsen skall kunna överblickas. A-/B-skyddssträcka kan inte vara längre än i gynnsammaste fall 200 m. Hindermärke skall placeras 50 m på ömse sidor utanför arbetsplatsen, dvs. max 300 m tillåts mellan hindermärkena. Det område som stängs av skall dessutom skyddas med med- och motriktade huvudsignaler i stopp.

På varje linjesträcka (mellan två stationer) får högst två anordningar som kräver avstängt spår (A-/B-skydd) förekomma om inte S-disp tillämpas.

Arbete som bedrivs på sträcka under skyddsformen B-skydd skall på begäran av TL kunna avbrytas enligt följande för att bl.a. släppa fram spårgående transporter.

- Trafiktid 5 minuter
- Trafikfri tid 15 minuter

Vid tillfälligt hävande av B-skydd skall det ske enligt § 41 mom 8.

2.2 Krav på lotsplats

Då lots skall befinna sig i fordonet för fullgörande av sin uppgift krävs att plats finns för lotsen i fordonets manöverrum/hytt. Lotsplats i fordon skall uppfylla samma krav på sikt och säkerhet som för operatörsplatsen.

OBS att det vid färd aldrig är tillåtet att ha någon del av kroppen utanför manöverplats/hytt.

2.3 Hastighet

Arbetsredskap får framföras med sth 20 km/t. Hastigheten skall också anpassas dels efter anvisningar i besiktningsprotokoll, dels med hänsyn till sikt och förhållanden i övrigt.

2.4 Bromsprov

Maskinförare skall vid iordningsställande justera inställning av rälsföljaren så att bästa möjliga driv- och bromsegenskaper erhålls. Bromsprov skall utföras på torrt och plant rakspår.

När inställning gjorts skall driv- och bromsprov utföras. Lots och Tsm på A-skydd skall informeras om att prov utförts.

Tabell för bromsprov

Hastighet	Stoppsträcka (max)
20 km/t	22 m
10 km/t	6 m

SÄKERHETSMEDDELANDE

2.5 Lastning av tillkopplat släp

Till aktivt spårgående arbetsredskap får kopplas som mest en (1) vagn. Vagnen skall utöver koppling vara säkrad med säkerhetslina.

Dragfordon får som mest dra en vikt motsvarande:

- Om vagnen är bromsad halva dragfordonets tomvikt.
- Om vagnen är obromsad 25 % av dragfordonets tomvikt.

Broms på vagn skall ge en retardation av minst 0,7 m/s².

Vid transport får last ej förvaras i redskapets skopa eller liknande. Undantag medges för utbytesskopa och liknande, denna skall i sådant fall vara säkrad. Lastning av släp skall utföras enligt regler för arbetsfordon vad gäller lastsäkring. Det innebär att förstängning och säkring av last skall vara utförd så att förskjutning av last inte kan ske.

2.6 Iordningsställande av spårgående arbetsredskap

Förtydligande av hur iordningsställande av arbetsredskap ska ske

Lots svarar för åtgärder enligt Tri.

Innan arbetsredskap flyttas från uppställningsplats och ställs på spår eller innan arbetsredskap som står uppställd på spåret får framföras skall lots utföra kontroll av att:

- redskapet är besiktigat enligt SL SÄK-0002 och uppfyller angivelser i besiktningsprotokollet
- då släp är tillkopplat att arbetsredskapet är rätt sammansatt
- stroppar och schacklar inte har skador eller är slitna
- lasten är lämpligt placerad och förankrad
- nödstopp fungerar
- bromsprov utförts
- tyfonen/signal fungerar
- det finns med två st:
 - handsignallyktor
 - röda signalflaggor
 - kontaktdon bromsskor
- en plomberad brandsläckare och en förbandslåda finns
- strålkastare och bakljus fungerar
- instruktion för att frigöra bromsar finns, i händelse av t.ex. motorstopp
- nödkoppel/dragstång för att koppla till för bogsering finns
- däckens slitbanor inte är för slitna, däck, som ligger an mot räl, får ej ha ett slitagedjup överstigande 10 mm.
- olja/fetter inte finns på delar som kan orsaka spårhalka
- oljesaneringsutrustning finns (om olja/dieselbränsle finns ombord)

I det fall arbetsredskap står uppställd inom till A-skyddssträcka svarar TSM med särskild utbildning för att ovanstående iordningsställande utförs.

SÄKERHETSMEDDELANDE

Maskinföraren svarar för att eventuellt fett eller olja saneras (skrapas och tor-kas) bort från de delar som kan komma att vidröra räler. Likaså skall ackumulerat, uppsamlat fett från hjul som har fastnat på t.ex. skopor m.m. avlägsnas och samlas upp så att de inte riskerar att hamna på rälets farbana. Uppsamlat fett skall samlas ihop och tas med till uppsamlingsplats för sådant avfall. Denna kontroll/ åtgärd skall ske efter varje fordonsfärd, innan ny färd påbörjas. D.v.s. kontrollen/åtgärden skall göras innan avfärd till arbetsstället och innan återfärd från arbetsställe påbörjas

2.7 Transport och uppställning av spårgående arbetsredskap

Med anledning av problem som uppstått när traktorer kör långa sträckor mellan arbetsplatser och uppställningsplatser i depåerna har SL sett det nödvändigt att begränsa dessa körsträckor.

Problem som uppmärksammas i det sammanhang är bl.a.

- Ökat antal tillbud med t.ex. urspårning och otillåten passerande av huvudsignal i stopp
- Ökad risk för spårhalka t.ex. p.g.a. att fett pressas upp på rälsens farbana.
- Störning av ordinarie trafik p.g.a. att arbetsredskap har sth 20.
- För stora laster i förhållande till dragfordonets vikt, och därmed för dålig bromsförmåga

Det innebär att när spårgående arbetsredskap, som även kan framföras på väg (t.ex. traktor med rälsföljare) skall användas vid fler tillfällen än under ett arbetspass skall uppställning mellan arbetspassen ske på närmaste plats där redskapet kan ställas upp med hänsyn till hinderfrihet gentemot trafikerat spår inklusive sido-/uppställningsspår.

Plats för uppställning av arbetsredskap på SL spåranläggningar skall vara godkända av spårinnehavaren. Med spåranläggning avses både i och utanför depå. På plats där på och avkörning skall ske skall spåranläggningen skyddas så att inte skador uppstår.

2.8 Skyddsform för arbetsredskap på arbetsställe.

På arbetsplats skall arbetsredskap skyddas med A-skydd. TSM med särskild utbildning får svara för fordonsrörelser inne på A-skyddssträcka. I det fall arbetsredskap används på intilliggande spår där A-skydd finns uttaget får skyddsform B-skydd användas under förutsättning att arbetet kan avbrytas enligt punkt 2.1 för B-skydd.

SÄKERHETSMEDDELANDE

2.9 Framförande

Under hela den tid som arbetsredskap framförs (förflyttas) på spåranläggningen skall redskapets spårgående rörelse säkras genom att rälsföljare fällts ned. Endast när arbetsredskap, på därför avsedd plats, skall flyttas till och från spåranläggningen får rälsföljare fällas upp.

Stödben och andra rörliga maskindelar skall vara säkrade vid förflyttning på spår.

Vid passerande av smörjlådor skall stor försiktighet iakttas. Om möjligt minskas drivhjulens tryck mot räl, så att minsta möjliga överföring av smörjmedel sker.

2.10 Anmälan till spårarbetsplaneringen

Samtliga rörelser med arbetsredskap skall anmälas till spårarbetsplaneringen. På anmälan skall omfattas uppgifter om redskap och i förekommande fall tillkopplat släp, förare/lots, planerad körsträcka, ID nr, datum och klockslag. OBS! att detta skall ske även om arbetsredskap står uppställd vid arbetsplatsen. Anmälan skickas till planeringen senast kl 13.00 helgfri vardag för kommande natts aktivitet. Samma information skall ges till TL i samband med att begäran om körtillstånd görs.

2.11 Säkerhetslina för säkring av obromsade arbetsredskap/arbetsfordon

Träder i kraft fr.o.m. 2012-08-01

För att säkra att obromsade arbetsredskap/fordon kopplade till lok eller annat dragfordon i händelse av brusten dragstång eller liknande inte skall komma i rullning skall det tillkopplade redskapet/fordonet säkras

Säkring ske med lina av typ Rundsling - Tubsling, orange med maxlast på 10 ton. Linan finns i längder från 1m till 10 m.

Det är lämpligt att linda linan runt dragstången för att minska ev. slack. Detta minskar risken att linan hänger ned och slits mot marken eller fastnar i föremål i spåret. För att ytterligare skydda linan kan en skyddande duk sys fast på linan som extra slitskydd. Linorna är individnummermärkta

För att koppla linan till fordonen skall Lyrshackel US.std - skruv/mutter med maxlast 9.5 ton användas i var ände. Schacklarna väger 3,9 kg/st. Schacklarna är märkta med maxlast.

Stroppar och schacklar skall i samband med iordningsställande kontrolleras med avseende på skador och slitage och i det fall skador finns får utrustning inte använd. Stroppar och schacklar skall dessutom kontrolleras en gång per år i samband med besiktning av redskapet/fordonet.

SÄKERHETSMEDDELANDE

3 Avisering av kommande kompletteringar rörande regler för spårgående arbetsredskap som beräknas träda ikraft 2013-01-01

3.1 Säkerhetsteknisk utrustning

Maskinen ska vara tillverkad för avsedd användning och uppfylla maskindirektivets krav för järnvägsdrift.

För arbetsredskap som kan framföras fortare än 20 km/h på spåret krävs hastighetsbegränsare. Denna ska begränsa arbetsredskapets maximala hastighet till 20 km/h.

Nödstopp och signalhorn skall finnas inom räckhåll för lotsen.

3.2 Släpvagn

Släpvagn skall besiktigas tillsammans med det arbetsredskap som avses vara dragkraft. Släpvagn skall vara avsett för att köras på SL:s spår med avseende på hjuldiameter, hjulprofil och fjädring.

3.3 Miljökrav

Harmonisering med trafikverkets regler för krav på arbetsredskapets ålder m.m.

3.4 Utbildning

Förare av spårgående arbetsredskap skall ha gällande maskinförarutbildning och vara väl förtrogen med att framföra redskap med rälsföljare.

Maskinförare skall ha genomgått av SL fastställd utbildning för att under lotsledning framföra spårgående arbetsredskap/fordon på SL spåranläggning.

3.5 Rengöring av spår

Den sträcka som arbetsredskap framförts på skall kontrolleras vara fri från olja, smörjmedel, fetter eller andra föroreningar som kan vara förorsakad av framförandet av arbetsredskapet. I det fall förorening upptäcks skall detta anmälas till TLC och sträckan skall omgående saneras.

3.6 Transport av material

Arbetsredskapen är inte i grunden konstruerade för att användas som transportfordon. En översyn för regler kommer ske med inriktning på att ytterligare begränsa långa körsträckor med arbetsredskap för att transportera material. I översynen kommer även rutin för körning med arbetsredskap i sk. blandad trafik att ske.

Lars H Ericsson
Säkerhetsdirektör